

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De Tempelbouw(er)

Zie, een Man, Wiens naam is Spruite, Die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal des Heeren tempel bouwen.

Zach. 6 : 12b

Hoewel er in onze tijd, vooral in de steden, verschillende kerken worden afgebroken omdat er een steeds meer tanende belangstelling is voor geestelijke en eeuwige waarden en ook omdat er vanaf de kansels vaak een verwaterd en vervalst evangelie wordt verkondigd, zijn er in ons land toch nog tal van kerken, die door hun grootsheid en schoonheid het dorps- en stadsgezicht beheersen.

Wat zijn er prachtige bouwwerken onder! En nu steeds meer mensen hun vakantie in het buitenland doorbrengen, wordt vaak van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook daar de machtige kathedralen te bezichtigen, die sommige steden rijk zijn. Wat moeten de architecten en bouwers van deze Godshuizen met veel wijsheid zijn begiftigd!

Maar toch: oneindig veel schoner en majestiekelijker dan alle kathedralen van de hele wereld bij elkaar is de geestelijke tempel, waarvan de Heere Jezus is de uiterste Hoeksteen, en tevens de Bouwer. Want Hij zal des Heeren tempel bouwen!

Bezaleël en Aholiab, de bouwers van de tabernakel in de woestijn waren door de Geest Gods vervuld met wijsheid, verstand en wetenschap (Ex. 35 : 31) en Salomo, de bouwer van de tempel te Jeruzalem, eveneens. Maar de Tempelbouwer Christus is meerdere eer waardig. Meerdere eer ook waardig dan Zerubbabel, die na de ballingschap een aardse tijdelijke tempel mocht bouwen. En alle middeleeuwse en moderne bouwmeesters zinken weg in het niet, bij Hem vergeleken! De Man, Wiens Naam is Spruite, heeft een geestelijke en eeuwige tempel gebouwd, en Hij is er nog steeds mee bezig, want nog altijd is het werk niet voltooid. Christus is: de Man! De Leeuw uit Juda's stam! De Zoon van God en Zelf God, te prijzen tot in eeuwigheid! Hij is ook: Spruite, het Rijsje, voortgekomen uit de afgehouwen tronk van Isaï, Zoon des mensen, Die ons vlees en bloed heeft aangenomen. De Heerlijkheid, die Hij bij de Vader had, eer de wereld was, heeft Hij afgelegd. Hij heeft Zichzelf ontleedigd van Zijn goddelijke luister, om de gestaltenis van een dienstknecht aan te nemen. Hij is de mensen gelijk geworden, om hier op aarde als de tot zonde gemaakte Borg te lijden en te sterven, maar om in die weg een eeuwige rechtsgrond te leggen voor het zaligen van Zijn volk. Om zo de Hoeksteen, de uiterste Hoeksteen te kunnen zijn, waarop Hij de tempel, des Heeren tempel bouwt!

De Man, Wiens Naam is Spruite: koninklijke waardigheid naast de verachting van het rijsje uit een afgehouwen tronk!

Maar deze Man zal een groots werk doen. Hij is van God verordineerd om des Heeren tempel te bouwen. Hij doet het vast gebouw van Gods gunstbewijzen, naar het gemaakt bestek, in eeuwigheid verrijzen! Hij gebruikt voor dit doel geen dood materiaal, maar levende stenen (1 Petr. 2 : 5). Door het wonder der wedergeboorte maakt Hij dode zondaren levend om ze als le-

vende stenen in te voegen in Zijn tempel. O ja, die stenen moeten geschikt worden gemaakt voor dit geestelijk huis. Want ze zijn zo ongevormd, zo onbehouwen, zo ruw! Maar de Bouwmeester gaat eraan werken. Geen moeite is Hem te veel om de stenen pasklaar te maken door Zijn Woord en Geest. Nee, er wordt aan die stenen nooit iets toegevoegd. Alleen maar afgeschuurd en afgebikt!

Misschien is de Heilige Geest wel bezig om u, door pijnlijke, hardhandige bewerkingen, geschikt te maken voor een plaats in de Tempel. U klaagt onder uw schuldenlast, de zonde is u bitter, de zorgen drukken, de teleurstellingen zijn vele, en God is zo ver! Die de Heere liefheeft, die kastijdt Hij! Zou het ook kunnen, dat grote Tempelbouwer bezig is u als een levende steen in te voegen in Zijn tempel? Als Jacob klaagt: „Al deze dingen zijn tegen mij!”, dan is de Heere bezig om zijn ontmoeting met Jozef voor te bereiden. En zou hij er zich later niet over verwonderd hebben en er zich over geschaamd hebben: ik dacht, dat het helemaal verkeerd ging, en ik deed het verkeerd, maar de Heere heeft alles goed gedaan?

Christus bouwt de tempel des Heeren. De tempel is nog niet voltooid. Er moeten nog meer stenen ingevoegd worden. Het is niet genoeg, dat wij lid zijn van de kerk in haar zichtbare openbaring. Maar het moge ons biddend begeren zijn, mede gebouwd te mogen zijn of worden tot een woonstede Gods in de Geest. Als een levende steen! Saamgevoegd met de Hoeksteen! Door een levend geloof aan Christus verbonden! Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is; en: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden!

De tempel van Salomo is verwoest, van de tempel van Zerubbabel, die later door Herodes is verfraaid, is niets meer over. Maar de tempel, van de Man, Wiens Naam is Spruite, is eeuwig en onvergankelijk!

Vlietstra

ARBEID ONDER DE JODEN VAN TORONTO

Voor bovengenoemd doel ontvingen we van de Chr. Geref. kerk van Barendrecht een bedrag van f 942,74, waarvoor hartelijk dank. We zorgen voor overmaking naar Toronto.

B.

SCHOOL VOOR DUNDAS EN HAMILTON

In de dankdag-collecte van Dordrecht-centrum was een gift van f 10,- voor de school voor Dundas en Hamilton. Hartelijk dank.

B.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

ZONDAG 9

Op de leerschool des geloofs is het een zitten aan de voeten des Heeren, om te komen tot deze belijdenis: „Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.” innerlijk leven, om altijd met diepe ootmoed aan God te denken, „want wij zijn geacht als een Het gaat in het geloof in de eerste plaats om het

VAN DE ADMINISTRATIE

Als U dit mag lezen is dat in het 24ste nr. 1976, m.a.w. het jaar 1976 is bijna ten einde. Waarom wij dit schrijven? De gewoonte is om in het 1ste nr. van het nieuwe jaar een girobiljet in te sluiten, wat ook nu weer de bedoeling is.

Hoewel druk- en verzendkosten steeds hoger worden, wordt het abonnementsgeld voor 1977 nog niet verhoogd. Allen zullen begrijpen dat f 10,- per jaar veel te laag is, doch gezien de vele giften steeds voor „Bewaar het Pand” ontvangen, deed de commissie besluiten het abonnementsgeld niet te verhogen. Laat het ons een eer zijn, dat wij voor zo'n gering bedrag ons blad kunnen laten verschijnen. Mogen wij aan alle abonnees ons blad weer voor 1977 aanbevelen?

Bij het invullen van de giro kunt U daar rekening mee houden. T.z.t. hopen wij daar nog wel aan te herinneren. Een 2-tal abonnees betaalden reeds voor 1977, en gaf al een goed voorbeeld: 1 van f 25,- en 1 van f 15,-; hartelijk dank daarvoor, een voorbeeld ter navolging! Wederom mochten wij weer nieuwe abonnees noteren, en wel het getal **negen**, terwijl wij van K. E. K. te A. een gift van f 50,- mochten ontvangen; daarvoor onze dank: Voor de 2de maal bij deze het verzoek, wie kan mij het juiste adres mededelen van W. A. de Gans, laatst gewoond hebbende Weth. Staalplein 26, Ochten? Bij voorbaat dank.

Adm.: „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

bestaan van God, daar Hij de hoogste plaats heeft verkregen in het hart. Het wordt steeds meer een leven onder de majesteit van Gods grootheid en heiligheid, een wegsmelten onder Zijn goedertierenheid, daar Hij nog met ons te doen wil hebben. Wat het hart als vanzelf doet komen tot de droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Ja, in die droefheid is de innige verbondenheid aan God, die het hart voor de hele wereld niet zou willen missen. En in die onberouwelijke keus wordt van meet af zoetigheid en zaligheid gesmaakt.

Het is dus eerst een geloven in God, want daar staat een komma achter. De levenden zijn echt geen brieven zonder komma's en punten. Bij die mensen loopt echt niet alles door elkaar. Zij hebben een diep besef van het kennen en niet kennen. En wie dat niet beseft, vloeit door, heeft het hard nodig te komen aan de voeten des Heeren, om het van Hem te mogen leren. Deze God is de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus. Maar dat is zo niet gezegd door Adam en Eva in de staat der rechtheid. Want: „Door het Woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt, en door de Geest Zijnsmonds al hun heir.” Zodat Hij hier door de Vader was Middelaar in het werk der schepping, maar als onze Heere Jezus Christus is Hij ook Middelaar in het werk der verlossing. Wat wij duidelijkheidshalve hebben te onderscheiden. Want daar ligt onze diepe val in Adam tussen. En om zondaren te zaligen, moest Hij daartoe gezalfd worden. Het recht verwerven ellendige zondaren het verloren kindschap deelachtig te maken. Zodat het middelaarswerk van de Zone Gods bij het werk der herschepping een veel diepere betekenis heeft.

Het is de Zone Gods Die van eeuwigheid met de Vader deelt in de volle heerlijkheid van het Goddelijk Wezen, om door ons daarin aangebeden te worden.

De eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, heeft hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen. Zodat er niet iets is te bedenken waarop de mens zich zou kunnen verheffen. En laat dat de grondtoon zijn van ons

druppel van een emmer en als een stofje van de weegschaal." En toch, Hij is uit kracht van schepping onze God en Vader, wat wij éénparig belijden met onze kinderen op de erve des verbonds. Maar is Hij dat ook in de innerlijke beleving van ons hart? En dat in de staat en in de stand van het leven der genade. Want de belijdenis van de dwaze maagden, was geheel in overeenstemming met die der wijzen. Het onderscheid lag in het vat des harten, in het deelachtig zijn van de olie des Geestes.

Is het bij ons een kinderlijk leven uit de hand des Heeren? Een ootmoedig leven uit dit woord: „Die ook dezelve nog door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus wil mijn God en mijn Vader zij." Daar onze plaats naar recht geweest was in de buitenste duisternis, is het toch een wonder van Gods genade, dat wij nog mogen zijn op de aarde die vol is van Gods goedertierenheid. Ja, zij is elke morgen nieuw en duurt de ganse dag. Het is groot als dit woord leeft in ons hart: „Het zijn de goedertierenheden des Heeren dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Of weet u niet wat dat is? „Of veracht gij de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt?"

Het is heel erg daaraan voorbij te gaan, want dat alleen doet het hardste hart smelten om weder te keren tot de Heere. Het leven onder de zegen van Gods eeuwige raad en voorzienigheid, Die ons onderhoudt en regeert, heeft de waarachtige bekering ten doel. Hij is toch uit kracht van schepping onze God en Vader.

Het is toch ontzettend erg, God niet te kennen voor ons hart en geen thuiskomen te hebben voor de eeuwigheid bij de Vader, door voort te leven voor eigen rekening.

Het is door de Heere Jezus Christus, God te leren kennen als onze Vader. De Vader heeft de Zoon Zijner liefde tot ons gezonden, om tot ons te spreken van Zijn liefde. Hij is zonde gemaakt, heeft de zonde genageld aan het kruis, om in ons de kracht der zonde te breken, de schuld der zonde te verzoenen en de smet der zonde te bedekken, om ons te leiden tot de Vader. En het is het gebod des Vaders in Hem te geloven en die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen. In de Heere Jezus is de trekkende liefde des Vaders en de vergevende liefde des Vaders om door Hem aangenomen te worden tot Zijn kinderen. En die innerlijke en persoonlijke beleving mag niet uit het oog verloren worden. Want in verband daarmee zegt Johannes: Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft," en dat is in de zalving van Christus, tot bevestiging in de staat der genade. Opdat wij kinderen Gods genaamd zouden worden door Zijn Geest. Waarop Paulus wijst als hij zegt: „Maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader!" Want: „Dezelve Geest getuigt met onze geest dat wij kinderen Gods zijn." En dan gaat het hier om het getuigenis van Gods Geest in ons hart en dat is in onze geest, opdat onze geest met de Geest des Heeren zou getuigen kinderen Gods te zijn. Wij kunnen en mogen dat getuigenis van onszelf alleen geven door de Geest des Heeren. Want het baat niet al houdt de mens zichzelf voor kind des Heeren, zonder Zijn getuigenis.

Bij het licht des Geestes is het een blikken in de grote liefde des Vaders om op Hem te vertrouwen. „Op Welke ik also vertrust dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen."

En dat kinderlijk vertrouwen op de Heere is niet alleen profijtelijk voor het innerlijke leven, maar bovenal tot verheerlijking van de Heere. Maar waarom wordt hier nu gesproken van twijfel, daar dat toch niet voort kan komen uit het geloof, dat door de liefde werkt. En toch wordt het leven des geloofs op de voet gevolgd door twijfel en dat van buiten af uit de macht van het ongeloof, dat Satan tot zijn beschikking heeft en van binnen uit door ons verdorven bestaan. Zo dat het geloof van alle kanten onderdrukt kan worden. En daarom was het de Pelgrim in de gevangenis van reus Wanhoop, zo tot grote vreugde weer gebruik te kunnen maken van de sleutel der belofte, waarmee al de deuren en poorten van het ongeloof geopend werden, om bevrijd te worden van het ongeloof, dat in onmacht bezweek, uit vijandschap tegen het leven der genade.

Het is door Gods onveranderlijke trouw, dat de

Heere in de strijd die gestreden moet worden, naar lichaam en ziel Zijn vaderlijke verzorging laat gelden. „En ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, zal Hij mij ten beste keren." Want de Heere maakt het ten tweede male niet zoals het geweest is, want de Heere zegt: „Ja, Ik zal het beter maken dan in uw beginselen; en gij zult weten dat Ik de Heere ben." En dat hier reeds, daar u door de beproeving van het geloof en Zijn kastijdende liefde inniger aan de Heere verbonden wordt. Wat verlies is voor vlees en bloed is winst in de Heere, want wij weten dat alle dingen moeten medewerken ten goede. Om eenmaal van de wegen des Heeren te zingen in het huis des Vaders.

„Want Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader." U moet één plant met Hem worden. „Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding." En dan moeten er heel wat doden gestorven worden. Want het is in het geestelijke leven telkens weer een komen in de dood der onmogelijkheden. En dat zijn doden die de Heere kan en wil verslinden tot overwinning in Hem. Opdat er steeds meer kennis bekomen zou worden van Gods vaderlijke trouw, daar Hij het werk Zijner handen niet laat varen. En daarin schittert ook de orde van ellende, verlossing en dankbaarheid. Soest.

R. Kok

NAAR DE KATECHISATIE

199

VAN DE KERK (12)

Haar kentekenen (8)

Handelend over het DERDE kenteken van de Kerk als de w a r e Kerk, namelijk de zuivere bediening van de t u c h t, zo hebben we gezien, dat dit kenteken raakt de m a c h t van de Kerk, zoals die zichtbaar naar buiten uittreedt door haar ambtelijke bedieningen.

Het BUITENGEWONE ambt van de Apostelen is na hun dood overgegaan in de z.g.n. „gewone" ambten, het leraars-ambt, het ouderlingen-ambt en het diaken-ambt.

Wij willen nog even wijzen op de juiste verhouding tussen deze drie ambten.

Zij mogen nooit van elkander gescheiden worden, namelijk nooit zo, dat zij met elkaar als het ware niets te maken hebben.

Zo wordt in het leraars-ambt, waarin het p r o f e t i s c h werk wel domineert, toch ook iets van het koninklijke en priesterlijke gezien. Met de ouderlingen oefent de dienaar des Woords het r e g e r e n d werk uit, dat een dienend karakter draagt. Dat is dus het koninklijk element.

Ook het p r i e s t e r l i j k element komt in het leraars-ambt uit, wanneer de dienaar des Woords in het g e b e d de tolk van de gemeente is. Zo treedt hij als priester op aan de ziekbedden.

De ouderlingen, die bijzonder het regeer-ambt bedienen, zullen bij het huisbezoek ook o n d e r w i j z e n d werkzaam zijn en de diakenen brengen als het ware bij de uitdeling der gaven ook de boodschap van Gods Woord door hun „troostrijke redenen", zoals het bevestigings-formulier zegt.

Anderzijds moeten de ambtelijke bediening wel onderscheiden blijven. Dat geldt bijzonder bij de uitoefening van de t u c h t, van de christelijke ban.

Men diene wel te verstaan, dat deze geen juridisch, maar een m e d i s c h karakter draagt. Dat wil zeggen, dat de kerk niet mag uitgaan van de bedoeling: zie zo, die moet maar eens goed neergezet worden om zijn zonde of . . . die moet maar zo gauw mogelijk geschrapt worden. Zeer zeker moet de kerk terdege zeer ernstig op het zonde-kwaad wijzen, maar nooit vanuit de „hoogte", doch met bewogenheid des harten.

De t r a p p e n in de uitoefening van de censuur zijn bekend. Dat zijn er drie: bij de eerste trap wordt de zonde openbaar gemaakt; bij de tweede trap wordt ook de n a a m van de zondaar genoemd en als de derde trap heeft de afsnijding uit de gemeente d.i. tevens uit het Koninkrijk der hemelen plaats, na volhardende onboetvaardigheid. Hiervoor geldt het afsnijdings-formulier.

Toch blijft de mogelijkheid open, dat bij gebleken inkeer en boetvaardigheid een afgesneden

weer kan opgenomen worden in de gemeente.

Nog even zij opgemerkt, dat voor de uitvoering van de tweede trap de toestemming van de classis nodig is.

Er is ook nog een z.g.n. „stille" censuur vóór de officiële 1e trap, namelijk: de afhouding van het gebruik van het heilig Avondmaal.

De vraag is nu: hoe is de g a n g van de tucht-uitoefening of de w e g daartoe?

Deze weg geeft Gods Woord aan in Mattheus 18. We lezen in vers 15 van dit hoofdstuk: „Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen: indien hij u hoort, zo hebt gij uw broeder gewonnen".

In de praktijk is het vaak zo, dat men dadelijk in zulk een geval naar de kerkeraad vliegt, opdat de kerkeraad dan de zaak in orde zal maken en uit de weg zal ruimen. Maar we zien uit de genoemde tekst, dat zulks n i e t naar de Schrift is. Men mag volgens vers 16 ook nog niet de zaak op de kerkeraad brengen, voor men nog eens de persoon in kwestie bezocht heeft met één of twee getuigen erbij. En wanneer dán die persoon geen gehoor aan geeft, dan mag men het geval op de kerkeraad brengen. „En indien hij hun geen gehoor geeft, zo zegt het der gemeente", zo lezen we in vers 17a.

En dan lezen we verder in dit vers: „En indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als heiden en de tollenaar." Dat betreft dus de derde trap van de censuur of ban. „Zeg het der gemeente" wil zeggen, wat het formulier van bevestiging der ouderlingen aangeeft: „hetwelk geenszins kan verstaan worden van allen en een ieder lidmaat der gemeente in het bijzonder, maar zeer bekwamelijk van degenen, die de gemeente, waarvan zij verkoren zijn, regeren."

We zullen begrijpen, dat de openbare tuchttoefening betreft de zonden, die openbaar zijn geworden.

Deze cristelijke b a n gaat over „onchristelijke leer of leven."

„Onchristelijke l e e r" is alle leer, welke in strijd is met Gods Woord, dus d w a a l l e e r. Onze Heidelbergse voegt daarbij: „onder de christelijke naam". (Zondag 31) Dat is juist het allergevaarlijkste, waarmee Gods kerk bedreigd wordt en . . . tot verval raakt. Hier komt de duivel op zijn pantoffels de kerk binnen, dat is als met de Bijbel in zijn hand, gelijk hij deed bij Christus in de woestijn. En dan blijkt, dat de duivel altijd de Schrift v e r d r a a i t, er woorden aflat of die in een geheel andere zin aan geeft.

Daarom is het van het allergrootste belang, dat de kerk zal w a k e n, de zuivere leer van Gods Woord en naar de belijdenis der kerk zal bewaren en zuiver h o u d e n! Want zij is toch pilaar en vastigheid der waarheid." I Tim 3 : 15. „Naar de belijdenis". Want de kerk is niet maar zonder meer b e l i j d e n d e, doch „b e l i j d e n i s - k e r k!

Het is de dure roeping der kerk, Gods verbond zuiver te houden, met name bij de bediening van de sacramenten.

Wat is het dan allernoodzakelijkst, dat de kerk de „geesten beproeft of zij uit God zijn".

De ban der kerk gaat ook over onchristelijk l e v e n. Dat betreft dus de openbare zonden. Maar daarover hebben wij het reeds gehad.

Zo gaat er ook voor ieder persoonlijk een ernstige spraak uit van de t u c h t, die de kerk heeft uit te oefenen.

De bediening van de „sleutelmacht" door de kerk is een a m b t e l i j k e bediening. Dat betekent, dat zij vóór en namens Christus plaats heeft en niet op eigen initiatief of op naam van de ambtsdrager zelf.

Is het dan niet een aangrijpende gedachte, dat het Koninkrijk der hemelen of „ontsloten" of „toegesloten" wordt via de prediking, zoals Zondag 31 treffend verklaart? Zo gaat men dus nooit de kerk uit, zonder dat de prediking iets gedaan heeft. De boetvaardigen wordt het Koninkrijk der hemelen o n t s l o t e n en de onbekeerden (die zich niet met waren harte tot God bekeren) t o e g e s l o t e n! En dat geldt nu ook van de christelijke b a n of uitsluiting uit het Koninkrijk der hemelen ten opzichte van allen, die een onchristelijke l e e r voeren of een onchristelijk l e v e n leiden. Wie zich daarvan niet bekeert, maar zich verhardt na herhaalde vermaningen, wordt niet maar alleen van de gemeente afgesneden, doch tevens ook van het Koninkrijk der hemelen! Welk een diep-ingrijpende zaak. De apostel schrijft

in II Kor. 5:11: „Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof.” „Bewegen” dat is: in bewogenheid des harten de mensen aandringen dat geloof te verkrijgen. Het is toch de Heilige Geest, Die het geloof door het Evangelie in het hart werkt. (Zondag 20). We gaan van de uitoefening van de tucht. Och, dat men bang mocht worden van de zonde. Jonkermerkten op, dat er een ontroerende spraak uitgemensen denkt er aan: o, die eerste stap! „De zonde ligt vóór de deur.” Smeek om de weldaad, met de vreze des Heeren vervuld te worden, waardoor eens Jozef sprak: Hoe zou ik zo een groot kwaad doen en zondigen tegen God? Ten slotte: Het gaat over de uitoefening en toepassing van de c e n s u r. We willen de les besluiten met een heel persoonlijke vraag: Hebt u wel eens u z è l f in de b a n voor God leren doen? Dat is: met het koord der veroordeling om uw hals u neer te werpen vóór God als een doemwaardige? Dan zult u hebben ervaren, dat er in het dal van Achor ontsloten is een d e u r der h o o p. „En Ik zal geven... het dal van Achor tot een deur der hoop!”

E.

v. L.

GAAT DAT MAAR ZO ???

1

Van bevriende zijde werd onze aandacht gevestigd op de uitzending van een kerkdienst via de televisie op zondag 29 augustus j.l. vanuit de Christelijke Gereformeerde kerk te Dronten. Men zond ons uitknipsels uit twee radiobladen om ons op de hoogte te stellen.

We willen voor we op de zaak ingaan deze uitknipsels hier laten volgen.

In het blad van de N.C.R.V. stond het volgende te lezen:

„TELEVISIEKERKDIENT UIT „DE ARK”.

Bijna tweeëntwintig jaar na de eerste televisiedienst (vanuit de Janskerk in Utrecht) wagen nu ook de christelijk-gereformeerden zich aan het medium, voor uitzending per televisie van de zondagse eredienst. Zondag 29 augustus gebeurt dat voor de eerste keer. Dan komt vanuit het kerkcentrum „De Ark” in Dronten (in gezamenlijk gebruik bij gereformeerden en christelijk-gereformeerden) een dienst met belangstellenden, die om vijf uur begint en geleid wordt door de plaatselijke predikant Ds. G. Plantinga.

De christelijk-gereformeerden hebben nooit staan dringen om het medium televisie binnen hun kerkmuren te halen.

Wel wordt al heel lang gebruik gemaakt van de mogelijkheid radiodiensten uit te zenden.

Over televisie in de kerk zegt ds. Plantinga: „Er is, anders dan bijvoorbeeld in de gereformeerde gemeenten, nooit een synodale uitspraak gedaan tegen het gebruik van televisie in de kerkdienst. Wel werd gezegd dat de zendtijd zou worden gebruikt voor evangelisatie. Tot tweemaal toe werd besloten dat die mogelijkheid voorlopig niet geëffectueerd zou worden. Nu wij niet meer in het Convent meedraaien, willen we de toegewezen zendtijd, 90 minuten per jaar, wel gaan gebruiken, maar alleen voor kerkdienstuitzendingen.”

Zoals bekend zijn het Convent van kerken en het IKOR begin van dit jaar samengegaan in de IKON. Baptisten, Vrijgemaakt - gereformeerden en christelijk-gereformeerden besloten niet in de nieuwe interkerkelijke omroep te participeren en hun kerkdiensten, zowel voor radio als televisie zelfstandig te verzorgen. De IKON draagt wel technische verantwoordelijkheid voor deze uitzendingen.

(Ledental verdubbeld...)

Toen ds. Plantinga enkele jaren geleden in zijn eerste gemeente Rozenburg eens een radiodienst leidde, heeft hij tot laat in de avond onafgebroken aan de telefoon gezeten, om mensen die telefonisch reageerden te woord te staan. Een zelfde reactie-stroom verwacht hij ook nu weer. Hij zegt: „Er zullen natuurlijk mensen zijn, die hun toestel uitzetten wanneer de kerkdienst begint, maar er zullen ook velen zijn, die geïnteresseerd of uit nieuwsgierigheid zullen blijven kijken. Vooral die mensen hoop ik te kunnen bereiken.”

Reacties verwacht.

Ds. Plantinga zal niet schromen na afloop zijn telefoonnummer bekend te laten maken. Hij heeft er rekening mee gehouden en houdt zich de hele verdere zondagavond voor reacties beschikbaar. Voor alle zekerheid vermelden we

hier vast het nummer 03210 - 2000.

Op plaatselijk niveau hebben de christelijk-gereformeerden goede relaties met de gereformeerde kerk vrijgemaakt (Buiten verband). In de zustergemeente Lelystad hebben beide kerken zelfs samen één predikant. In Dronten worden regelmatig gezamenlijke diensten gehouden, van de zomer uitgebreid tot een wekelijkse frequentie. De televisiedienst van zondagmiddag zal om technische redenen slechts drie kwartier kunnen duren. Er zal daarom een korte preek zijn, die ds. Plantinga hoopt te houden over het thema „Zingen, zelfs dan”. Hij wil zijn gehoor bepalen bij de vraag of het zingen je niet afgaat, als je het moeilijk hebt in het leven. „Of moet je blijven zingen, zelfs dan?” Flevo's mannenkoor en het kinderkoor „De Flevozangertjes” zullen dat zingen ondersteunen.”

Tot zover Kees van Dooyeweert in genoemde radiogids.

Nu laten we volgen de aankondiging in het blad EO:

„ZENDTIJD VOOR DE KERKEN.

Christelijk Gereformeerde Kerk.

17.00 uur KERKDIENT

van de Christelijk Gereformeerde Kerk vanuit het kerkcentrum „De Ark” te Dronten (dienst met belangstellenden).

Voorganger: ds. J. Plantinga.

Medewerking wordt verleend door Flevo's mannenkoor en het kinderkoor „Flevozangertjes”.

Orgel: heer D. Kanis.

Fluit: heer G. Kotterink.

Declamatie: Marina ten Hove.

Orde van dienst

Intochtslied: psalm 42:1 en 5 (oude berijming); begroeting; samenzang (koor en gemeente): lied 300 (1 mannenkoor, 2 gemeente, 3 mannenkoor, 4 kinderkoor, 5 declamatie, 6 gemeente); gebed; declamatie: „Zelfs dan” (Nel Benschop); mannenkoor: „Ruwe stormen mogen woeden...”; schriftlezing: Habakuk 3:17-19 en Luc. 17:11-19; samenzang: lied 470:3 (Liedboek voor de Kerken); prediking: „Zingen, zelfs dan”; kinderkoor en gemeente: lied 459:1, 5 en 7 (Liedboek voor de Kerken); gebeden; samenzang; psalm 79:5 (Nieuwe berijming); zegen. De tekst van de prediking... ”

Tot hiertoe onze aanhalingen uit de beide radiobladen.

De vraag komt uiteraard op of dit toelaatbaar is. Is dit een vrijpostigheid van Ds. Plantinga en/of zijn kerkeraad? Of is dit in overeenstemming met de kerkelijke bepalingen?

Het is wel goed om dat even te onderzoeken. Het is mij wel gebleken, dat velen een schok van verontwaardiging gekregen hebben. Het wordt in het eerst aangehaalde stuk zo voorgesteld alsof het niet in strijd is met kerkelijke bepalingen, wanneer er kerkdiensten per televisie worden uitgezonden. Dat zou dus betekenen, dat ieder die daarvoor de gelegenheid krijgt zijn gang kan gaan.

We vragen daarom met nadruk: gaat dat maar zo?

De acta van de generale synodes moeten ons het antwoord geven. Die willen we dus laten spreken.

Het weergeven van wat er in de verschillende acta staat vraagt wel een paar artikelen. Daarom doen belangstellende lezers er goed aan om de artikelen over dit onderwerp als een geheel te zien en zo ook te lezen.

B.

WERKENDAM

De kerkeraad van de Chr. Geref. kerk van Werkendam nodigde ons uit tot bijwoning van de bevestigings- en van de intrededienst van kandidaat A. van Heteren op 16 november j.l. in de Gereformeerde kerk ter plaatse. We hebben aan deze uitnodiging gehoor kunnen geven. Vandaar dit verslag.

De bevestigingsdienst begon om 3 uur n.m. Daar was veel belangstelling voor. Het eigen kerkgebouw zou veel te klein zijn geweest.

Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht-centrum leidde deze dienst. Hij sprak votum en zegen uit, liet zingen Ps. 122:2, las 2 Tim. 2:1-18 en ging voor in gebed. Het was, aldus de bevestiger, een vreugdevolle dag voor Werkendam. De gemeente werd 65 jaar geleden geïnstitueerd en ontving nu haar zesde predikant. Er waren lange perioden van vacant-zijn, maar nu werd het tweede beroep al bekroond. Het was ook voor de kandidaat een bijzondere dag, nu hij stond bevestigd te worden als dienaar van het Goddelijke Woord. Ds. Tanis zei, dat zijn tekst 2 Tim. 2:15 spreekt over de roeping van een arbeider in Gods kerk: 1. Zijn daad, 2. zijn ijver, 3. zijn taak. Na het zingen van Ps. 25:1, 2 en 7 en de collecte ontvouwde de prediker dit op duidelijke wijze. We geven hier een enigszins uitvoer-

rige samenvatting.

1. De kerk is geen uitvinding van mensen, maar opgekomen uit de gedachten Gods. De Heere zelf heeft de ambten ingesteld. Daarin schittert Gods naderijke liefde. Immoeneus kreeg een wettige plaats. Paulus noemt hem arbeider. Dat moet een ereaam zijn. Het is voor het hele leven, zonder promotie. Het gaat niet om de arbeider, maar om de Koning en zijn heilswerk. Het is een verwaardiging wanneer de Heere roept om arbeider te zijn in zijn kerk. Immoeneus moest zich als arbeider stellen voor Gods aangezicht. Dat kan alleen in het orier van Christus. De arbeider moet zich volkomen bewust zijn en bijven wie de Heere is. Zich stellen voor het aangezicht van de aldoorzoekende en alwetende God om zich te laten beproeven. Een arbeider passeert verschillende examens. Er is gevaar als men denkt: ik ben goedgekeurd voor het leven. Ook dat men er op uit is geijkt te worden door mensen, om het stempel van mensen te ontvangen. Paulus zegt, dat men zich door de Heere moet laten keuren. Mensen zullen alle ambtsdragers en leden gekeurd, worden op de grote dag voor de rechterstoel van Christus. Een arbeider moet er bij leven, dat hij straks rekenschap moet afleggen. Er wordt eeuwigheidswerk verricht. Het moet dagelijks werk zijn om zich wel beproefd te stellen voor Gods aangezicht. Wanneer dat werkelijkheid gaat worden, dan moet men erkennen: ik moet door de Heere worden afgekeurd. Daarom is het voor een ware arbeider steeds groter wonder, dat de Heere hem geen ontslag geeft als onnuttige dienstknecht. Het gaat niet om loon te ontvangen, maar omdat de Heere het zo waardig is zijn leven te besteden in zijn dienst, met de gezindheid van de Koning der kerk. Een arbeider, die niet beschaamd wordt: die zich niet behoeft te schamen, wanneer hij verschijnt voor het aangezicht van zijn Oprachtgever.

2. De prediking moet verkondiging van het Woord zijn. Vaak wordt niet recht gedaan aan deze eis. De wezenlijke elementen komen vaak niet aan de orde. Calvijn schrijft erover. Het formulier zegt wat een arbeider moet doen. Men moet daarin bezig zijn, dat door Gods genade het toenemen in alles openbaar worde. Waarin? In wat in Gods Woord vast ligt. Dat moet vlees en bloed worden voor de arbeider en dat moet gemerkt worden in zijn arbeid. Een voorbeeld in alles! De Heere wil alles geven. Die ijverig werkzaam is in biddend opzien tot de Heere wordt door de Heere niet beschaamd, maar bijgestaan, doorgeholpen. God zal komen met Zijn gunst. Het loon ontbreekt niet: de arbeid is niet ijdel in de Heere.

3. Die het Woord der waarheid recht snijdt, het Woord van de Drieëne God. Het is waar, omdat God waar is. Men kan er op aan, omdat men op God aan kan. Recht snijden is kort samengevat: er moeten rechte voren getrokken worden. Men moet op een rechte wijze met het Woord omgaan. Er moet op rechte wijze over God gesproken worden. Over God als Schepper. De mens is naar Zijn beeld geschapen. Hij heeft de gehoorzaamheid opgezegd. Hij is Gods beeld kwijt. Zijn schuld is groot. Die neemt toe. God kan van Zijn recht geen afstand doen. De Heere moet in Zijn rechtvaardigheid getekend worden. Daartegenover ook de barmhartigheid, de bewogenheid Gods. Dat God Zich vrij maakt van het schepsel. Christus moet gepredikt worden in Zijn noodzakelijkheid enz. Ook de Persoon en het werk van de Heilige Geest. Dit moet verkondigd worden naar de tekst aangeeft. Wie is tot deze dingen bekwaam? Paulus zegt: onze bekwaamheid is uit God. Hij, Die u roept, is getrouw, Die het ook doen zal.

We zingen Ps. 119:9. De bevestiger leest het formulier en stelt de vragen aan de kandidaat. Deze antwoordt duidelijk: ja ik, van ganser harte. Onder het zingen van Ps. 134:2 knielt de kandidaat. De bijbel wordt boven zijn hoofd gehouden. Ds. Tanis spreekt de bevestigingsformule uit. Verschillende predikanten nemen aan de handoplegging deel. De gemeente zingt vers 3 van de Morgenzang, naar de omstandigheden gewijzigd. De bevestiger leest het slot van het formulier en gaat voor in dankgebed. We zingen Ps. 84:3. Ds. Tanis legt de zegen op de gemeente. Het kerkgebouw wordt verlaten. Velen gaan naar huis. Anderen worden ontvangen in het verenigingsgebouw van de kerk. Sommigen gaan met Werkendamers mee.

's Avonds om half 8 begon de bevestigingsdienst. Het kerkgebouw was toen overvol.

Ds. Van Heteren sprak votum en zegegroet uit, liet zingen Ps. 123:1, las Romeinen 1:8-16 en ging voor in gebed. Hij wees er op, dat het vooral voor hemzelf een bijzondere ure was nu hij zich verbinden mocht aan zijn eerste gemeente. Hij sprak over Romeinen 1:16: De betekenis van het evangelie van Christus: 1. de begeerte het evangelie te verkondigen, 2. het evangelie is een kracht Gods tot zaligheid, 3. voor wie is het evangelie een kracht Gods tot zaligheid. We zongen Ps. 85:1 en 3. Er werd gecollecteerd. Daarna behandelde Ds. Van Heteren genoemde punten. We willen daar een en ander van vermelden. 1. Paulus verlangt naar Rome te gaan om daar het evangelie te verkondigen. Dat moet de begeerte van elke dienaar zijn. Ook van hem. De natuurlijke mens verstaat dit niet. Paulus verstond het ook niet, maar de Heere bracht hem tot bekering en het behaagde de Heere Zijn Zoon in hem te openbaren. Zo werd het Pausus begeerte om het evangelie te verkondigen. Hij schaamde zich niet. Wat 'n wonder, dat de Heere vijanden vernieuwt en Zijn Woord laat verkondigen. Het evangelie van Christus is het enige evangelie. Het is al in het Paradijs beloofd en te zijner tijd vervuld in de geboorte van Christus. Dat geeft grote blijdschap. Christus brengt het evangelie. Hij brengt van de dood tot het leven. Dit evangelie moet nog worden verkondigd, het evangelie van vrije genade, dat tot inhoud heeft: Jezus Christus en Die gekruisigd.

2. Het is een kracht Gods tot zaligheid. Een kracht als van dynamiet. Het spreekt over de vrijmaking door Christus, maar bewerkt die ook. Het is een alver-

mogende kracht. Vooral door het lijden, de dood en de verheerlijking van Christus. Hij zendt Zijn dienaars om Zijn Woord te verkondigen en daarin betoont Hij Zijn kracht. Hij maakt doden levend, opent ogen, oren, hart en mond. Het evangelie is een kracht Gods tot zaligheid. Dat veronderstelt verlorenheid. De zaligheid is het bevrijd worden van het juk der zonde, de redding van de toorn Gods, die we ons waardig hebben gemaakt. Er is vrijpraak door Christus. De voorsmaken zijn er hier reeds. Dat doet verlangen naar de volkomenheid.

3. Voor wie? Voor een iegelijk die gelooft. Geloven is: op iemand zijn vertrouwen stellen. Dat is geen prestatie. De Heere werkt het. De Heere moet het Woord toepassen aan het hart. Geloven is zaak van het hart. Voor een iegelijk gelovende: het is een voortgaande zaak, het hele leven door. Het kent hoogte- en dieptepunten. De Heere laat niet varen het werk Zijner handen. Het doel van de prediking is mensen te trekken uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Alleen in Christus is de zaligheid te bekomen. De Joden dachten, dat de zaligheid alleen voor hen was. Maar hier staat: voor een iegelijk die gelooft. Ook voor andere volken. Het komt aan op het geloof als gave Gods. Christus heeft Zijn werk volbracht. De scheiding tussen Jood en heiden is weggenomen. Na toepasselijke woorden zongen we Ps. 72:7. Dan komen de toespraken van de jonge predikant tot Ds. Tanis, de kerkeraad en anderen. Daarop wordt Ds. Van Heteren toegesproken. Deze beantwoordt alles kort. Hij gaat voor in dankgebed. We zingen Ps. 72:11. Ds. Van Heteren legt voor de eerste maal de zegen des Heeren op de gemeente. Hiermee was ook deze plechtige dienst ten einde. De schare verliet het kerkgebouw. Velen maakten nog van de gelegenheid gebruik om een kop koffie te drinken in het verenigingsgebouw van de eigen kerk. Daarna gingen ook zij naar huis.

B.

GEMEENTE VAN DUNDAS

25-JARIG BESTAAN

1

Kort geleden stond er in ons blad een artikel over het jaarboek 1976 van de Free Reformed Church of North America. In dat jaarboek staat een artikel van de hand van M. de Graaf. Het bevat een samenvatting van een toespraak, gehouden ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de gemeente van Dundas.

We kennen deze gemeente een klein beetje, omdat we er in de loop der jaren al vele malen het Woord des Heeren hebben mogen bedienen en we mogen er wel aan toevoegen: met veel genoegen. En als de Heere ons spaart en we DV volgend jaar weer een reis naar Canada mogen maken, hopen we weer enkele malen in het midden van dit volk te verkeren.

Het is de gemeente, die met de gemeente van Hamilton de aandacht van onze lezers vroeg in verband met de plannen tot het stichten van een eigen school. Het heeft ons goed gedaan, dat we daardoor een belangrijk bedrag aan de penningmeester van de schoolcommissie konden overmaken. Verantwoording daarvan in ons blad komt te zijner tijd.

Om de gemeente van Dundas nog wat dichterbij onze lezers te brengen willen we de samenvatting van de toespraak in ons blad opnemen. Anneke Bor-Breman was zo welwillend voor vertaling te zorgen, waarvoor we haar dankbaar zijn.

De Graaf geeft het volgende verslag: Vijftientwintig jaar geleden, op 24 april 1950, werd onze gemeente gesticht. Nu, op 24 april 1975, hebben wij het voorrecht om samen te komen om te gedenken, dat de Heere ons 25 jaar lang genadiglijk zijn zegeningen geschonken heeft.

Zoals velen van u weten, kwamen de meeste mensen van middelbare leeftijd en de ouderen, die hier aanwezig zijn, uit ons geboorteland Holland. Wat waren de redenen, dat zo velen het „Oude Vaderland” verlieten en een nieuw leven in Canada begonnen? Vanuit menselijk oogpunt bezien was er een betere toekomst voor henzelf en voor hun kinderen in dit land. Maar er was nog een andere reden: „Het hart des mens, overdenkt zijn weg, maar de Heere stiert zijn gang” en ook: „Want eens iegelijks wegen zijn voor de ogen des Heeren, en Hij weegt al zijn gangen.” Het was Gods wil om hier een volk te hebben, om een gemeente te vormen en de Naam des Heeren aan te roepen. Het is naar de bepaalde raad en voorkennis Gods, dat wij hier vanavond bijeen zijn.

Sommigen van de aanwezigen hier kwamen nog voor 1947 naar dit land. Toen zij hier aankwamen, waren hier geen kerken, zoals zij ze in Holland kenden.

Eerst werden er 's zondags preken gelezen in gezinsverband. Op sommige plaatsen kwamen twee of drie gezinnen bij elkaar voor godsdienst-oefeningen; anderen gingen enige tijd naar andere kerken, maar konden geen voedsel voor hun zielen vinden en optvingen stenen voor brood. Toen er meer gezinnen vanuit Holland kwamen, werd de noodzakelijkheid van openbare erediensten groter.

In de zomer van 1948 emigreerde de heer J. Hamstra met zijn gezin naar Canada, en maakte kennis met verscheidene gezinnen, die in de buurt van de steden Hamilton en Dundas woonden. Dat waren mensen, die dorstten naar het water des Levens, en die er naar verlangden om naar een gebedshuis te gaan, waar het ware Evangelie van vrije genade werd verkondigd. Maar helaas, zo'n plaats was er niet, tenminste voor zover zij wisten.

De heer Hamstra en zijn gezin verhuisden in het begin van de lente van 1950 naar dit gebied. In die tijd waren er contacten gelegd met de Old Christian Reformed Church van Grand Rapids, Michigan, waar ds. G. Zijderveld predikant was. Na een mondeling examen in Grand Rapids werd de heer J. Hamstra daar aangenomen als lerend ouderling, met de bedoeling om een kerk in dit gebied te vestigen.

De heer Hamstra sprak op 12 februari 1950 in de Presbyteriaanse Kerk te Christies Corners. Zijn tekst was uit Psalm 119:54: „Uw inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen.”

Aangezien het aantal mensen toenam in dit gebied, kwam meer de noodzakelijkheid naar voren om een gemeente te stichten.

Op 24 april 1950 kwamen tien mensen bijeen onder de leiding van ds. Zijderveld met het doel om tot het stichten van een gemeente te komen. Ds. Zijderveld opende de vergadering met het zingen van de Nederlandse psalm 25:7 en ging voor in gebed. Zeven leden van onze huidige gemeente waren op die vergadering aanwezig, te weten ds. J. Hamstra, de heer S. van der Veen, de heer Anthony Brunsveld, de heer Jake Hamstra, onze dominee G. Hamstra en de heer M. de Graaf.

Op die vergadering werden de volgende ouderlingen gekozen: de heer J. Hamstra en de heer S. van der Veen, en als diaken de heer Albert Brunsveld. Op diezelfde avond werden zij benoemd als ouderlingen en diaken van de Old Christian Reformed Church van Hamilton en omgeving, met de bede dat de Heere zijn goedkeuring mocht schenken aan de stichting van Zijn Kerk hier op aarde en tot verheerlijking van Zijn glorievolle Naam. De volgende avond, op 25 april, werden de gekozen broeders bevestigd als ambtsdragers in een openbare kerkdienst, geleid door ds. Zijderveld.

Hoewel klein in getal, was de jonge gemeente de Heere dankbaar, dat Hij in Zijn grote goedheid hun de begeerte van hun hart schonk om samen te komen om de zuivere prediking van Gods Woord aan hen en hun kinderen te horen verkondigen. Ook onder de leden was er eenheid, vreugde en liefde tot elkaar. De zondagen waren feestdagen: „Ik verblijd mij in degenen, die tot mij zeggen: Wij zullen in het huis des Heeren gaan.”

De kerkdiensten werden gehouden in het kerkgebouw van de Presbyteriaanse Kerk te Christies Corners. Wij zijn niet in staat om de vele inspanningen, die de leden van onze eerste kerkeraad zich in die eerste jaren hebben getroost, op te sommen. Er was veel werk aan verbonden, zoals het bezoeken van mensen, werk zoeken voor nieuwe mensen, 't zoeken van accommodatie voor nieuwe emigranten en vervoersmiddelen.

De vervoersmiddelen van toen waren niet wat ze nu zijn. Sommige oudere type auto's hadden geen verwarmings- of verkoelingsinstallatie. De lonen waren ook wel even anders dan tegenwoordig: ds. J. Hamstra ontving een salaris van 75 dollar per maand.

We moeten ook de mensen op de achtergrond bedenken, in 't bijzonder mevrouw J. Hamstra Sr. voor haar milde gastvrijheid, doordat zij zoveel gezinnen in haar huis had, soms wel voor twee weken, in die eerste jaren. Moge de Heere het haar vergelden, want „Zo wie een van dezen te drinken geeft een beker koud water, in de naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal in zijn loon geenszins verliezen.”

Twee jaar later, in 1952, begon onze kerkeraad

plannen te maken voor een eigen kerkgebouw, aangezien de gemeente gestadig groeide. Maar het duurde tot 5 januari 1954 eer een bouwcommissie benoemd werd. Op 15 februari 1955 werd het stuk grond, waarop ons huidige kerkgebouw nu staat, aangekocht.

In een vervolg-artikel willen we het tweede gedeelte van de samenvatting opnemen.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

Gideon 79

„Zo stond Gideon op en doodde Zebah en Zalmuna, die aan hunner kemelen halzen waren.”

Richt. 8:21b.

Gideon, de strijdbare held, de Heere was met hem. Zie Rt. 6:12. En als de Heere met Gideon is, dan kent hij geen vrees. Dat is altijd het geheim van het geloof. Wie in het geloof mag staan en handelen, die kent geen vrees. Die kan wel zingen: De Heere' is bij mij, ik zal niet vrezen. De Heer' zal mij getrouw behoeden. Daar God mijn schild en hulp wil wezen. Wat zal een nietig mens mij doen? Kennen jullie dat versje ook, jongens en meisjes? En dan bedoel ik niet alleen uit je hoofd, wat op zichzelf al niet een te versmaden zaak is, maar uit je hart? Dat is: Dat geloof in je binnenste, dat onder alle omstandigheden op God vertrouwt. Zulk een geloof wordt wel veel besproken, maar daarmee is het nog niet beleefd. En daar komt het tenslotte toch maar op aan, namelijk dat je het beleeft. Gideon beleefde het. Daarom stond hij op en doodde deze twee heidense koningen.

Het vonnis, ja het was echt een vonnis, zal wel met het zwaard voltrokken zijn. Hetzij dat zij er mede doorstoken worden, hetzij dat hun het hoofd afgeslagen werd, het resultaat was er niet anders door. Zij kwamen met één slag uit de tijd in de eeuwigheid terecht.

Wanneer wij zo iets lezen, dan zijn wij geneigd om er maar een punt achter te zetten. Het is afgelopen. Hun leven is beëindigd. En dan moet je niet verder denken. De duivel, ja de duivel, zegt: Hier mag je niet verder denken. Want die mensen zijn dood. En wie weet wat er in die laatste ogenblikken nog gebeurd is? Het kan nog best goed met die mensen afgelopen zijn? Over de doden niets dan goeds. En zo gaat dan een ieder weer zijns weegs.

Doch wanneer men bij een sterfgeval ophoudt met denken, dan is dat de duivel heel wel naar de zin. Want die heeft het liefst, dat vooral jonge mensen maar nooit denken aan datgene wat er ná de dood gebeurt. Daar hangt een sluier voor. Die mag je niet oplichten. Daar mag je niet achter proberen te kijken. Laat hangen die sluier!

Jullie begrijpen mij toch wel? Zo wordt er ontzaggelijk veel gedacht — als men al niet zover weg is, dat men helemaal niet meer denkt — en zo wordt er ook veel gesproken. En zo houdt men dan zichzelf en elkander zoet, en zo bedriegt men ook zichzelf en elkander voor de eeuwigheid.

Want het is zonder twiifel zeker, dat Zebah en Zalmuna toen zij uit dit leven gingen, in de eeuwige rampzaligheid zijn terechtgekomen. Zij stortten, heel letterlijk, van de top van eer, in d'eeuwige verwoesting neer. Wie als een vijand van God en Zijn volk sterft, kan in het uur van zijn dood God niet als een Vriend ontmoeten. Die moet dan eeuwig het loon van zijn ongerechtigheid dragen. En als het minste van de eeuwige straf al ondragelijk is, hoe zwaar moet dan het zwaarste wel niet zijn? Daar zijn hier geen woorden voor, en dit maar enigszins bij benadering te zeggen. En dat ondragelijke leed, ondergaan nu die twee koningen, met nog miljoenen anderen, al eeuwig.

Wat hier gebeurde en wat jullie nu misschien een beetje toespreekt, gebeurt eigenlijk elke dag. Want elke dag sterven er mensen. Bij elk sterfgeval wordt er een vonnis voltrokken. Een Goddelijk vonnis! God maakt dan waar wat Hij in Zijn Woord gezegd heeft: De ziel die zondigt, die moet sterven. En hoe sterft men dan? Velen sterven net als Zebah en Zalmuna, in hun vijandschap tegen God en Zijn volk. Voor hen kan het oordeel niet anders dan vreselijk wezen. En nu moet je diegenen die niet sterven als Zebah en Zalmuna niet alleen in de wereld zoeken. Zo zitten er ook velen in de kerk. Daar behoren ook diegenen bij die er liever zó niet over horen spre-

ken. En als je dat als dominee toch doet — wij ontmoeten zulke mensen nog al eens — dan word je direct in de rij van de „zwaren” geschoven. Dan ben je een dominee, die alleen maar van „hel en verdoemenis” weet, en die blijkbaar het evangelie niet kent. Ja, zo oordeelt men over diegenen die nog naar de eis van Gods Woord de waarheid proberen te zeggen. En men veroordeelt hen tevens, terwijl zij niet beseffen dat zij nog tot hun bestwil gewaarschuwd werden. En zo betonen de zodanigen altijd nog de leugen boven de waarheid te beminnen. Het zal voor hen wat zijn, om straks met de rijke man hun ogen te moeten opslaan, zijnde in de pijn. Dan is het voor eeuwig te laat. Daarom, als jullie deze dingen lezen, erger je dan niet, en zie mij ook niet als de „spelbreker” van je leven, maar doet er je winst mee, door jezelf te bekeeren, terwijl het nog kan. Dan moet je capituleren en God om genade gaan bidden. Als was je dan nog goddelozer dan Zebah en Zalmuna samen, dan kun je bij de Heere genade verkrijgen. Want de Heere is wel rechtvaardig, maar Hij is ook barmhartig en zeer genadig en groot van goedertierenheid.

Velen sterven ook, waarvan men inderdaad niets zeggen kan. Uiteindelijk komt alleen God het laatste oordeel toe. En als men zich niet openbaar als een vijand gedragen heeft, terwijl men ook geen duidelijke kenmerken van geestelijk leven getoond heeft, dan doet men ook het verstandigst om de zodanigen „te laten liggen”. Hoewel het mij altijd als een trieste zaak overkomt, wanneer dit gebeuren moet. Want als men zoveel jaren geleefd heeft, zonder dat er duidelijkheid ontstaan is over de eeuwige staat, dan is er in het leven toch altijd iets niet in orde geweest. Ik geloof dat het in zulke gevallen bij de meesten hierop vast zit, dat zij te goed geweest zijn, om verloren te gaan. Zij komen nooit goed klaar met zichzelf, omdat zij nooit helemaal „onkbaar” gekomen zijn. Diegenen waar de Heere Zijn genade in verheerlijkt, worden daarvoor „klaar” gemaakt door de ontdekkende werking van de Heilige Geest, waardoor zij zich als des doods schuldig voor God leren kennen. Het is dan aan de kant van de zondaar een „verloren zaak”. Dat bedoel ik met „goed onkbaar” komen. En als het nu een verloren zaak is, dan is de Heere Jezus goed voor zulk een verloren mens. Daar past Hij dan precies bij. Want het is Zijn werk om te zoeken en zalig te maken, datgene wat verloren is. Dat hij bij de zodanigen past, komt ook hierin uit, dat Hij zelf en Zijn werk aan het hart wordt toegepast, door de Heilige Geest, die daartoe het geloof in het hart werkt, dat de Heere Jezus Christus met al Zijn weldaden aanneemt. Als dat geloof levendig in beoefening is, dan is het geen onduidelijke zaak, waar de zodanigen, met het sterven, heen zullen gaan. Dan mogen zij met Asaf wel eens zeggen: En Mij hiertoe door U bereid; Opnemen in Uw heerlijkheid.

Ik weet dat dit geen dagelijkse kost is, en dat een mens een „ongelovige aard” heeft en dat daarom de beoefening van het geloof zo menigmaal gemist wordt. En dan is er natuurlijk de troost ook niet. Maar als het geloof beoefend wordt, dan is men verzekerd, naar die mate dat men gelooft. En laat een ieder nu daarnaar zoeken te staan, opdat hij niet als een vraagteken uit dit leven zal moeten gaan.

En nam de maantjes, die aan hunner kemelen halzen waren. Daar staat niets voor niets in de bijbel. Alles heeft zijn betekenis. Ook deze simpele mededeling, omtrent die maantjes. Dat waren sieraden, die aan de halzen van de kemelen hingen, de rijdieren van Zebah en Zalmuna, die de vorm hadden van een wassende maan. En dat had een symbolische betekenis. Want een „wassende maan” wordt steeds groter, totdat de volle maan bereikt is. En dat stond nu die koningen voor ogen. Zij wilden wassen, toenemen, steeds groter worden, de gehele wereld beheersen. En dat doel hebben zij nu net niet bereikt. Toen hun levenslamp werd uitgeblust ging voor hen de „wassende maan” helemaal onder. Daar schoot niets anders dan de totale duisternis over. Zit daar ook geen prediking in voor deze tijd? Want de gedachte van die „wassende maan” is nog echt volop werelds. Elk stelsel, dat met God en Zijn gebod geen rekening houdt, dus in wezen heidens is, heeft die wassende maan als een symbool, denkbeeldig in zijn vaandel. Ik denk alleen maar in deze tijd aan de expansiezucht van het communisme. Het zoekt wereldbeheersend te

worden. Is dit eigenlijk niet de oergedachte in elk mensenhart? Immer groter! Ieder op zijn eigen wijs. Maar dan buiten en zonder God. En waar dat op uit loopt, laat deze geschiedenis zien, gelijk zoveel geschiedenissen van rijken en stelsels het ons al hebben laten zien. Het loopt uit op de totale verduistering, dat is op de ondergang, en dat voor eeuwig.

Hoe zalig is (daarentegen) het volk dat naar Gods klanken hoort.

Zij wandelen Heer', in 't licht van 't Godd'lijk aanschijn voort.

Zij zullen in uw Naam zich al de dag verblinden.

Uw goedheid straalt hen toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden.

Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen.

Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw Woord verhogen.

De wassende maan ging (gaat) halverwege al ten onder. Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijne vleugelen.... Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

DE TRAPPEN DES GEESTELIJKEN LEVENS
door Theodorus à Brakel - Uitgeverij G. Kool, Veenendaal

We hebben hier te maken met de her-uitgave van een bekend werk. Het is op bevel van de schrijver na zijn dood in het licht gebracht door zijn zoon W. à Brakel. In een voorwoord schrijft deze:

„Dat de schrijver hier in dit Tractaat niemand een regel wil voorstellen, waarnaar een ieder juist zijn doen en laten zou moeten schikken, maar een voorbeeld tot vertroosting en opwekking, met bijgevoegde beweegredenen en middelen, gelijk op vele plaatsen wordt aangewezen.

En daarom, wanneer de schrijver somtijds spreekt van enige uren in de godsdienst te besteden, zo moet niemand er door neergeslagen worden, omdat hij daar zoveel tijd niet toe besteden kan. De schrijver zegt ook op andere plaatsen: God heeft ons aan geen tijd gebonden, hoe lang of hoe kort, en leert aldaar, dat elk moet letten op zijn roeping, op zijn gaven en bekwaamheden der ziel, op die bekwaamheden des lichaams en op zijn verlicht geweten; doch dat er geen traagheid schuilt.

Wanneer iemand hierin ook leest, hoe een godzalige somtijds kan verlicht en vertroost worden, zo moet hij daardoor niet droevig of moedeloos worden, omdat hij dat niet zo in zich bevindt, maar die leze daarbij hoe een godzalige wel lang in bedwelmdheden, aanvechtingen en verlatingen zijn kan, en bijzonder blz. 8 enz. alwaar aangetoond wordt, dat alle kinderen Gods niet tot gelijke hoge trap komen, en op de laagste trap tevreden en vrolijk kunnen en mogen zijn, hoewel verlangende naar aanwas, en dat een kind Gods niet altijd in die vertroosting blijft.” En even verder:

„Zo er hier of daar iets bedenkelijks mocht voorkomen, zo zal de lezer de verklaringen van de schrijver zelve kunnen vinden, indien hij het gehele Tractaat maar met aandacht leest.” Het boek telt vele hoofdstukken. Het werk is een samenspraak tussen zoon en vader. In het eerste hoofdstuk zeg de vader: Zoon, vraag mij vrij, ik zal u gaarne onderwijzen, naar de mate der gaven mij van de Heere medegedeeld, dat het tot Gods eer en enige stichting mocht strekken. Daarom antwoordt de zoon: Wel vader, de zaken, waar ik gaarne met u van spreken wilde zijn deze:

1. Eerstelijk. Waarin de rechte gelukzaligheid en godzaligheid bestaat: hoe ik het best recht godzalig leven kan met een gerust geweten, en met vreugde voor God wandelen.

2. Ten andere. Hoe ik daarin het best kan toenemen en aanwassen; want ik bevind, dat ik daar weinig in kan toenemen.

3. Ten derde. Hoe zulk een godsdienstige ziel gesteld is, dewijl ik dikwijls vele en grote veranderingen in mij bevind, waarover ik dikwijls zeer verslagen ben, en twijfel of ik wel een recht gelovige ben. Hiermee willen we volstaan. Het is geen boek, dat men gemakkelijk in één keer uitleest. Het is meer tot stichting wanneer men het in gedeelten met een opmerkzaam hart leest.

Aan het einde volgt nog een verhaal van de laatste uren van de schrijver. Daarin lezen we o.a.: „Deze schrijver heeft mede ondervonden, dat een mens van een vrouw geboren, kort is van dagen en zat van onrust, dat de tegenspoeden en de verdrukkingen der rechtvaardigen veel zijn, en dat het einde de dood is. Omtrent het laatste van zijn leven heeft hij twee zware slagen van de hand des Heeren ontvangen; de een in het verliezen zijner kinderen, de ander in zijn eigen lichaam. Hij had vijf volwassen dochters, alle de Heere kennende en vrezende, en een zoon. Dezen waren hem tot bijzondere blijdschap en vermaak. Doch 't behaagde de Heere, hem hiervan te ontfloeden op zijn zoon na.”

Het is een werk van ruim 300 blz. Het is keurig uitgegeven en kost gebonden 24,50. De prijs wordt na 31 december a.s. f 29,50. Men wachte dus niet met het kopen van dit boek.

B.

JAARVERSLAG 1975 — 1976

VERENIGING

DE NEDERLANDSE GIDEONS

Sportlaan 976 te Den Haag, postgironummer 53.98.98.

Deze vereniging heeft tot doel de verspreiding van de bijbels in hotels, in ziekenhuizen, op schepen en in gevangenissen. Thans zijn aanwezig in

2.145	hotels/motels/pensions	67.089	bijbels
56	ziekenhuizen	4.476	bijbels
10	schepen	4.163	bijbels
51	gevangenissen	1.388	bijbels
2.262		77.116	bijbels

Beschikbaar zijn de bijbel (Nieuwe Testament en de Psalmen) in het Nederlands, het Evangelie van Lucas in het Duits, Engels, Frans en Nederlands, en een Engelse uitgave van de gehele bijbel. Uit een geregelde controle blijkt dat de bijbels veel worden gelezen: in 1975 werden 6.632 bijbels geplaatst wegens vervanging, of voor het eerst in nieuwe hotels.

Nu ook de ziekenhuizen van bijbels worden voorzien, is het devies der vereniging niet alleen: In elke hotelkamer een bijbel, maar ook: In elke ziekenhuiskamer een bijbel!

B.

HET SPOOR VAN DS. KERSTEN en

DS. ZANDT - door H. Meijer

Uitgeverij G. Kool - Veenendaal

In dit boekje vinden we de beginselen voorgestaan en verdedigd door de kamerleden der Staatkundig Gereformeerde Partij blijkende uit citaten bijeengebracht door H. Meijer.

Op verzoek schreef Ds. P. J. Dorsman als langst zitting hebbend lid van het hoofdbestuur der S.G.P. een voorwoord. Daarin zegt hij o.a. „Gedenkt uwer voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben, dat ook zijn licht doet schijnen over het maatschappelijke en politieke terrein van het leven; en erkent wat God in hen gaf.”

De samensteller van dit boek geeft zelf een verantwoording in het eerste hoofdstuk. Daarin lezen we o.a. het volgende: „Ds. Kersten en ds. Zandt hebben die Goddelijke eis tot maatstaf gesteld. Beide Kamerleden hebben immer de eis van het beginsel uitdrukkelijk voorgehouden aan overheid en onderdaan. Alle onderwerpen in politiek werden door hen beschouwd vanuit een beginsel-standpunt, te weten de onvoorwaardelijke onderwerping aan Gods inzettingen.” Aan het slot zegt Meijer: „Vooral nu is een duidelijk „neen” nodig tegen elk compromis van beginselen en tegen elke afwijking van wat Gods Woord leert voor het politieke leven.”

Dan volgen er enige hoofdstukken: Ds. Kersten stelt het beginsel tot grondslag, Ds. Zandt over het beginsel, Overheidsgezag, Het politiek getuigenis, Het ambt der Overheid, Artikel 36 toegelicht, Verzekering, Vrouwenkiesrecht, Werkstaking, Antithese en Het belangrijkste.

Dit boekje ligt op staatkundig-politiek gebied. Daarom ontstaan we hier met deze aankondiging. Het werkje is keurig uitgegeven, telt 142 blz. en kost f 15,90.

REFORMATIE STEMMEN, nr. 13

Vereniging „Gisbertus Voetius”
’s-Gravenpolder

Deze vereniging is met een nieuwe serie uitgaven gekomen, getiteld: oud-goud (gedichten en artikelen uit vroeger eeuwen). In nr. 13 is opgenomen: Ds. W. Sluyter, Eenzaam huis- en winterleven; Psalmberijmingen, Ps. 1 en 2; Gedichten van Jan Luyken; Isaïa da Costa, David; François Halma, De algemene wereldinvloed; en Ds. J. J. L. Ten Kate, De Durgerdamse vissers. Daaruit blijkt dus een grote verscheidenheid. De samensteller zegt zelfs: „We willen in deze serie dus kennis maken met onze oude gereformeerde dichters en schrijvers. Hun poëzie steekt mijlen ver uit boven wat ons heden ten dage over het algemeen wordt aangeboden. Reeds de heruitgave van de gedichten van Willem Sluyter is het dubbel en dwars waard, dat u onze uitgaven steunt. Neem ook eens de diverse Psalmberijmingen. Nog nooit zag u er zoveel bij elkaar om van de rest maar te zwijgen.”

In hoeverre deze uitgave in een behoefte voorziet kunnen we niet beoordelen. Dat zal wel blijken uit de wijze waarop dit nr. 13 ontvangen wordt. We willen nog twee opmerkingen maken. De eerste is, dat bij ons de gedachte opkwam dat de vereniging te veel hooi op de vork neemt met deze nieuwe serie. Wat het niet beter om met de andere series wat voort te gaan? De tweede — en die is voor ons belangrijker — is deze, dat we ons afvragen of de vereniging hiermee wel op de goede weg is. Hier wordt b.v. Ds. J. J. L. Ten Kate aangediend als een oude gereformeerde dichter. Is dat juist? In de Christelijke Encyclopaedie lezen we o.a.: „In de trant van deze grote vertalingen (Tasso's *Jeruzalem verlost* (1856) enz.) schreef hij zijn eigen, groot opgezette dichtwerk *De Schepping* (1866), een dichtelijke poging het scheppingsverhaal in overeenstemming te brengen met de uitkomsten van de 19e eeuwse natuurwetenschappen. Onder veel versificatie gaan hier mooie stukken schuil.” We zien hier een groot gevaar. In deze richting moet de vereniging niet werken.

De prijs van nr. 13, in groot formaat verschenen, is f 3,—.

DE REFORMATISCHE SCHOOL

Themanummer HET KINDERBOEK

De Reformatorische school is het orgaan van de vereniging voor gereformeerd schoolonderwijs en de gereformeerde onderwijzers- en lerarenvereniging.

We hebben met veel belangstelling dit themanummer gelezen. Het is belangrijk genoeg om ook door vele anderen gelezen te worden, vooral door ouders en andere opvoeders. De redactie van het orgaan schreef een inleidend woord, waaruit we het volgende overnemen:

„Een boek in de jeugd gelezen gaat vaak een leven lang mee. Door te lezen bouwt een kind aan zijn toekomst. Invloeden in de kinderjaren ondergaan, blijven bepalend voor veel in het verdere leven.

Het is vanuit deze wetenschap, dat de redactie enkele maanden geleden begon met de opzet van een thema-mer over het kleuter-, kinder- en jeugdboek. Het werd als beslist noodzakelijk gevoeld ook aan dit facet van onderwijs en opvoeding eens uitgebreid aandacht te geven. Omdat het van groot belang is, welke boeken onze kinderen en jongeren in handen krijgen, dienen wij juist hierin zeer kritisch te zijn.

Kritisch trouwens ook naar de binnenzijde: er is binnen de kring van de Gereformeerde Gezindte beslist geen overvloed aan werkelijk goede kinderlektuur. De pioniers van ons christelijk onderwijs hebben dikwijls beter gezien hoe hier een belangrijke taak ligt voor christen-opvoeders.

Redactie en medewerkers hopen u met deze uitgave enige hulp geboden te hebben."

De inhoud van het nummer bestaat uit enkele artikelen, waarvan we de volgende willen noemen:

Historie van het Kinderboek door M. C. Capelle, Wat verwachten wij van het kinderboek door J. Koppejan,

Het kleuterboek door Marry Keijzer, en Het jeugdboek in de laagste klassen van het A.V.O., door C. Bregman.

Verder bevat 't themanummer nog enkele interviews en besprekingen van kleuter- en kinderboeken. Het nummer is te verkrijgen door overmaking van f 3,75 op gironummer 3267858, t.n.v. Penn. DRS, Schuberthof 37, Waddinxveen.

REFORMATIE STEMMEN

Dit is, zoals bekend mag worden verondersteld, een uitgave van de Vereniging „Gisbertus Voetius" te 's-Gravenpolder. Deze vereniging is bezig met de heruitgave van een grote bijbelverklaring, maar ook met de heruitgave van werken van Ralph en Ebenezer Erskine, de onder ons bekende en geliefde predikers. In de bundel die nu verschijnen is komt voor een gedeelte van het werk van R. Erskine over Genesis 49:10.

Een aanbeveling is overbodig.

De prijs is f 2,— per nummer.

ER IS GEEN TUSSENWEG

door ds. J. C. Maris en S. Paas

Uitgave van de I.C.C.C.

Het boekje is bedoeld als een beschouwing op de nieuw-evangelische beweging. De schrijvers hebben getracht klaarheid te brengen in termen als fundamentalisme, evangelicalisme en nieuw-evangelicalisme. Welke is de invloed van dr. Billy Graham en heeft het nieuw-evangelicalisme een plaats ingenomen in de oecumenische beweging? Op deze vragen wordt door de schrijvers uitgebreid ingegaan.

Om de brochure een zo breed mogelijk publiek te laten bereiken is de prijs uitzonderlijk laag gehouden, f 2,50 per stuk en bij afname van 5 of meer ex. 30% korting.

NAIROBI SPREEKT ZICH UIT

Uitgave van de I.C.C.C.

Dit is een tien verklaringen bevattende uitgave, waarin zijn opgenomen de resoluties die het congres van de Internationale Raad van Christelijke Kerken aan nam tijdens de zitting vorig jaar in Nairobi. Het werkje bevat verklaringen over o.m. de dialoog met andere godsdiensten, de charismatische beweging, het nieuw-evangelicalisme.

N.B. Men kan in het bezit komen van „Er is geen tussenweg" en de beide gratis brochures door contact op te nemen met het kantoor van de I.C.C.C., postbus 80, De Bilt, telefoon 030 - 764344.

„UW GERINGE VRIENDIN"

door Ds. J. van der Haar

Uitgeverij G. Kool, Veenendaal

Dit boekje van 112 blz. gaat over het leven van Annigje Grolleman te Hasselt, Zij bereikte de leeftijd van 74 jaren. Zij is meer dan 50 jaar ziek geweest. Ze ging op 15 juni 1974 in in de rust die er overblijft voor het volk van God.

Heel veel jaren geleden hoorden we al van Annigje, van haar lijdensweg, van haar zelfverloochening, van haar godzaligheid. Dit alles wordt bevestigd en komt uit in dit boekje.

Na een inleidend woord van Ds. Van der Haar, die haar goed gekend heeft, volgt een arikel: De reis aan nemen, van de hand van de hulprediker A. de Rerijkheid, overgenomen uit diens bekende blad „Een lichtende kaars". Dan volgen twee brieven aan N.N. uit 1962 en 1965 en de eerste brief van Annigje uit een bijna 20-jarige correspondentie met mevr. N.N.

Verder is dit boekje door Ds. Van der Haar samengesteld uit de vele brieven van Annigje, die hij in handen kreeg. Hij nam daaruit onder aparte paragrafen vele dingen over: Gemeenschap der heiligen en ... eenzaamheid, Moed scheppen in donkere tijden, Kernachtige uitspraken, Uit het persoonlijke leven van Annigje Grolleman, Uitzien naar verlossing, Gods verborgen omgang, Omgang met Gods Woord, ook door middel van de „oudvaders", Onderwijs, verbrokenheid, zoete inleving, vereniging. Daarvoor is een paragraaf gewijd aan de titel van het boek „Uw geringe vriendin" en aan het slot volgen nog brieven van Annigje aan Ds. Van der Haar. We kunnen dit boekje van harte aanbevelen. Annigje leeft hierin voort. Ze vermaant, ze vertroost, ze spreekt nog nadat ze gestorven is. Het boekje kost f 11,95.

HET PROCES TEGEN GEORGI VINS

Uitgave van de I.C.C.C.

Dit is een getuigenverslag van de rechtszaak tegen de ondergrondse kerkelijke leider. Ds. Vins werd begin dit jaar door het gerecht van Kiew (Rusland) veroor-

deeld tot 5 jaar gevangenis met streng regime en 5 jaar verbanning. Al zijn bezittingen werden in beslag genomen.

Deze brochure is gratis.

DRIE ZIELEZANGEN UIT DE ZEVENTIEN-DE EEUW

Uitgeverij G. Kool, Veenendaal

Dit boekje bevat de volgende gedichten: De zwakke ademtocht, 1660 van Nic. Barentsonius, Zielezucht van een verlegen Christen, 1665 van Herm. Witsius Lof der Gesetelijke zielezuchten, 1664 van Guilj. Saldenus.

Op de binnenzijde van de omslag lezen we: „Dit bundeltje bevat een drietal bevindelijke liederen. Ze zijn in de zeventiende eeuw vervaardigd door predikanten die om hun praktikale geschriften altijd bij het gereformeerde volksdeel geliefd zijn geweest. Twee lange gedichten van Barentsonius en Witsius beschrijven de zieietoestand van een arm kind van God in een sand van geestelijke verlaten. Het gedicht van Saldenus blijkt in de oude liedboekjes vaak als „toepassing" op deze zielezuchten voor te komen. Samen vertolken deze drie gebeden in dichtvorm een stukje zuiver doorleefde zielspraak."

Uit Ter inleiding van Ad. Ros te Barneveld nemen we het volgende over: „Bij het samenstellen van een bloemlezing stichtelijke gedichten van oudvaders, stuiten we op enkele liederen die voor een bloemlezing eigenlijk te lang zijn. Vandaar deze aparte uitgave van liederen van Barentsonius en Witsius, met daarop als een toepassing het gedicht van Saldenus. Deze drie liederen zijn sprekende voorbeelden van wat de oude bevindelijke schrijvers met hun gedichten bedoelden. Inhoudelijk hebben we een drietal gebeden voor ons. Onder een „zielezucht" en een „ademtocht" hebben we hier immers het gebed te verstaan van een wonselaar aan de troon der genade. Naar de vorm zijn het liederen, zowel om te lezen als om te zingen. In de eerste plaats waren deze dichterlijke meditatie bedoeld voor de stille overdenkingen der ziel in de eenzame gemeenzaamheid met de Heere. Vaak hebben zij een plaats gekregen tussen gedichten en gebeden die gericht waren op de voorbereiding van het Heilig Avondmaal. Vanzelf werden de zielezangen ook gezongen tijdens de gezelschappen."

Laat dit genoeg zijn om een indruk te geven van de waarde van dit boekje van 55 blz. We vinden in de zielegangen vertolking van wat er nog kan leven in de harten van Gods kinderen.

Het boekje kost f 5,90.

DE WEDERKOMST DES HEEREN en: AVONDROOD

B.V. Uitgeverij „De Banier" - Utrecht.

We hebben hier voor ons twee herdrukken van werkjes, die Prof. G. Wisse in 1954 en 1956 geschreven heeft, aanvankelijk als pastorale brieven in „De Wekker". Hij was dus toen al op hoge leeftijd. In zijn goede jaren was hij een gevierde kanselredenaar en dat is hij gebleven tot het einde toe. Vele malen sprak hij een tijdre uit, die altijd door velen werd aangehoord. Vele boeken heeft hij geschreven. Sinds zijn overkomst uit de Gereformeerde kerken heeft hij verschillende Chr. Geref. kerken gediend en ook is hij nog enige jaren hoogleraar geweest aan de Theologische (hoge)school. In onze kringen was hij bekend en bemind vanwege zijn voorstaan van de oude gereformeerde beginselen. Die beginselen komen ook in deze werkjes naar voren. Er komen vele brieven in voor, die op de praktijk van het geestelijke leven gericht zijn. Andere zijn meer wetenschappelijk van aard en voor eenvoudige lezers uiteraard wel eens moeilijker te begrijpen, maar Wisse deed wel zijn best om ingewikkelde zaken zo eenvoudig mogelijk voor te stellen. En wanneer men enig geduld heeft en wat nadenkt is toch voor de meeste lezers wel duidelijk wat Wisse wil zeggen. Ook in deze werkjes komt uit, dat Wisse een eigen geluid laat horen. Hij heeft een belangrijke plaats ingenomen. Hij heeft de oude waarheid verdeeld en heeft de gevaren gezien die er zo'n twintig jaar geleden al dreigden en in onze dagen meer en meer openbaar gekomen zijn. En hij heeft gewaarschuwd.

Laten we opnieuw of voor het eerst kennis nemen van wat Wisse schrijft en laten we er onze winst mee doen.

De titel van de werkjes spreekt voor zichzelf. Dat de brieven nu weer uitgegeven zijn zegt, dat er nog belangstelling voor deze lektuur is. De boekjes kosen f 9,75 per stuk.

REFORMATIE STEMMEN

Vereniging „Gisbertus Voetius", 's-Gravenpolder

Genoemde vereniging gaat regelmatig voort met het uitgeven van overdrukken uit de geschriften onzer gereformeerde vaders. Op 1 oktober j.l. verscheen aflevering 12. Deze bevat een vervolg-gedeelte van de verhandeling van Ralph Erskine over Genesis 49:10. De geschriften van de Erskines behoeven we onder ons niet aan te bevelen. Ze zijn bekend en geliefd. Elke aflevering kost f 2,—.

B.

Voor een

SERIEUZE BIJVERDIENSTE

contact opnemen met M. van Ooijen, Telefoon 078 - 21153

Het adres voor al uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 Veenendaal Telefoon 08385 13978 Postbus 177

PLAATST UW

FAMILIEBERICHTEN

IN

BEWAAR HET PAND

Voor al Uw

- ★ BOEKEN
- ★ BIJBELS en
- ★ PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Gouden Harpen

Zojuist verschenen: Meditatieplaat 22; Ds. J. Maasland houdt een meditatie over: „NIEMAND DAN JESUS ALLEEN" (Mattheus 17:1-8) en Ds. J. van Oostende over: „BIDDEN OM DE HEILIGE GEEST" (Lukas 11:13) compleet met bijbehorende psalmen.

Bestelnummer GH/26

Prijs f 16,90

U kunt zich ook abonneren. Elke drie maanden verschijnt een nieuwe meditatieplaat waarop uitsluitend reformatische predikanten hun medewerking aan geven.

U abonneert voor minimaal een jaar en daarna tot wederopzegging. U betaalt dan slechts f 14,50 en de plaat wordt automatisch toegezonden.

KINDERKERST I:

Kinderkoren „De Lenteklokjes" zingen o.l.v. Dirk van Vliet, m.m.v. Herman van Vliet, orgel, Anja Scheuer, solo. Ds. H. Rijksen uit Zoetermeer vertelt het Lukas/kerstevangelie. O.a. Dit is de dag die God ons schenkt, Stille Nacht, Heilige Nacht. Daar is uit 's werelds duist're wolken, Komt laat ons Christus eren etc. Een bijzondere plaat die wij op veler verzoek hebben laten herspersen. Bestel hem snel voor de kerstdagen.

Bestelnummer GH/55

Prijs f 18,90

MASSALE KERST- EN SAMENZANG MET VOX JUBILANS UIT WADDINXVEEN EN FEIKE ASMA ORGEL.

dir. Andries Noordegraaf, Cor Niessen, basbariton. Ere zij God, Hoe zal ik U ontvangen, O kindeke klein, Troost, troost, mijn volk etc. Schitterend!

Bestelnummer GH/58

Prijs f 18,90

GOD IS EN BLIJFT GETROUW

De Verenigde koren van Lisse, Leiden, Haarlem en Zaandam zingen o.l.v. Wim van Galen, met aan het orgel Henk Crezee. Deze plaat werd uitgegeven t.b.v. gehandicaptenzorg Ger. Gem. O.a. Bemoediging, Psalm 72, Intochtskoor, Psalm 146, Waakt, ontwaakt, Psalm 121 Psalm 68 etc. Een zeer fraaie fullcolourhoes compleet deze fijne plaat.

Bestelnummer GH/68

Prijs f 18,90

Gouden Harpen
grammofoonplatenmaatschappij
postbus 135, Lisse
telefoon (02521) 14543

Voor bijbels, boeken en muziek
in LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209) ROTTERDAM 18

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

HOTEL DREYEROORD-OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit" - en mijnheer zich „thuis" voelt.

„Stuurt U mij nog een pak kruiden tegen 'n maagzweer. Heb er goede baat bij. Mag over 10 dagen weer hele dagen werken.

En hij is bijna helemaal weg.

Mijn hartelijke dank." W. N. te L.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

GENEES-KRACHTIGE KRUIDEN

Maandkuur f 10,95 (verzendk. inbegrepen)

Drogisterij SIKKING

Barveoestraat 5 Haarlem Tel. 023 - 31 28 82 B.g.g. 32 46 06